

Bestuur

Landa de Graaf	<i>voorzitter, aftredend in 2020</i>
Mardian van Raaij	<i>secretaris, aftredend in 2020</i>
Jacques Laurens	<i>penningmeester, aftredend in 2023</i>
Annemie Horbach	<i>bestuurslid, aftredend in 2021</i>
Peter de Kock	<i>bestuurslid, aftredend in 2023</i>

De correspondentie kan gevoerd worden met de secretaris per mail nutdoesburg@gmail.com of per post Molengarde 56 – 6983 BH Doesburg.

Wat is het Nut?

De volledige naam van het Nut te Doesburg luidt:

“Maatschappij tot Nut van ’t Algemeen Departement Doesburg”.

De geschiedenis van de Maatschappij tot Nut van ’t Algemeen gaat terug tot het jaar 1784.

Een groep mensen rond de sterk sociaal bewogen doopsgezinde predikant Jan Nieuwenhuijzen te Edam zag volksontwikkeling als oplossing voor sociale problemen.

Hun initiatieven liepen op de wetgeving vooruit en ‘t Nut ondernam actie, door onder andere het:

- geven van volksonderwijs,
- opleiden van leerkrachten,
- stichten van volksbibliotheken,
- oprichten van spaarbanken.

Het bieden van structuur aan de samenleving is na ruim 200 jaar voornamelijk een taak van de overheid. Toch blijven er gebieden waar ook ‘t Nut een bijdrage kan leveren.

Het motto van 't Nut luidt:

“Kennis is de weg naar persoonlijke en maatschappelijke ontwikkeling.”

De Doesburgse afdeling van 't Nut werd in 1809 opgericht. In 2009 is het 200-jarig bestaan feestelijk gevierd met een receptie. Ter gelegenheid hiervan is een boek uitgegeven dat als welkomstgeschenk aan nieuwe leden wordt uitgereikt.

't Nut te Doesburg is tegenwoordig een culturele vereniging waarvan de evenementen zowel voor leden als niet-leden toegankelijk zijn. De afdeling richt zich niet alleen op Doesburg, maar ook op de omliggende plaatsen.

Departement Doesburg valt net als alle andere departementen in Nederland onder “De Maatschappij tot Nut van 't Algemeen”. Deze organisatie ondersteunt de lokale departementen en geeft regelmatig een digitale nieuwsbrief uit. U kunt u op deze nieuwsbrief abonneren door u aan te melden op www.nutalgemeen.nl.

Voorwoord.

Doesburg, augustus 2019.

Aan de Nutsleden van het Departement Doesburg.

Er is weer een jaar voorbij. We zijn als bestuur blij met de belangstelling die u heeft getoond tijdens onze excursies en lezingen in het afgelopen seizoen.

Ook voor het seizoen 2019-2020 hebben we weer ons best gedaan om u een gevarieerd aantal lezingen en excursies aan te bieden.

Op de laatste jaarvergadering is besloten dat we het financiële en het secretariële jaar vanaf 2020 gelijk laten lopen. Dit betekent dat we eenmalig een programma voor anderhalf jaar hebben samengesteld. In dit boekje vindt u ons programma vanaf september 2019 tot december 2020.

Wij wensen u veel genoegen en plezier in het nieuwe seizoen en hopen u vaak te mogen begroeten in de Gasthuiskerk.

Het bestuur van 't Nut, Departement Doesburg

Mededelingen:

Alle lezingen worden gehouden in de

Serre of de kerkzaal van de Gasthuiskerk
Gasthuisstraat 41
6981 CD Doesburg
ingang: Paardenmarkt

De lezingen die gehouden worden in de serre zijn voor onze leden gratis toegankelijk, belangstellenden betalen € 6,00.

Voor de lezingen in de kerkzaal vragen we aan de leden een bijdrage van € 5,00 in de voorverkoop, te voldoen bij de penningmeester. Niet leden en leden die hun toegang niet van tevoren hebben betaald, betalen € 10,00.

Kaarten voor niet leden kunnen besteld worden via de site van de Gasthuiskerk, bij de VVV of aan de zaal, indien er nog plaats is.

De kosten van koffie, thee en overige consumpties zijn voor eigen rekening. De avonden beginnen altijd om 20.00 uur.

Een uitzondering hierop vormt de Jaarvergadering; deze begint om 19.30 uur.

De lezingen zijn op woensdagavond; de excursies op donderdagmiddag.

Alle leden ontvangen ongeveer 1 week voor een activiteit per mail een herinnering. Hebt u geen email-adres en wilt u toch een herinnering ontvangen dan kan deze per post verstuurd worden. De extra kosten -€ 5,00- kunt u gelijk met uw contributie overmaken.

Het jaarprogramma wordt in augustus bij alle leden aan huis afgeleverd.

't NUT afdeling Doesburg heeft een actieve poëziekring die tijdens het seizoen maandelijks een selectie gedichten leest en bespreekt. Hebt u belangstelling voor deze activiteit dan kunt u contact opnemen met de secretaris.

De contributie bedraagt € 13,50 per persoon voor het kalenderjaar 2020. Wordt u na 30 juni lid, dan betaalt u tot en met december € 6,75 per persoon.

Opzegging van het lidmaatschap dient voor 1 december schriftelijk of per e-mail plaats te vinden. U geeft dit door aan de secretaris. Zo niet dan bent u automatisch weer lid voor het volgende jaar.

Contributie

Uw lidmaatschap betaalt u vóór 31 januari 2020 per bank, onder vermelding van lidmaatschap en het jaar waarvoor u betaalt en eventueel de extra kosten voor verzending van de herinneringen, ten name van:

Departement Doesburg der Maatschappij voor 't Nut van 't Algemeen.

Rekening nummer: NL41ABNA 0458836206

Donderdagmiddag 12 september 2019

Excursie naar de Rioolwaterzuivering in Duiven

Iedere dag gebruiken we ongeveer 130 liter water per persoon om te douchen, te wassen en bijvoorbeeld de wc door te trekken. Slechts 3 liter gebruiken we voor eten en drinken. Al dat vieze water kunnen we natuurlijk niet zomaar op de IJssel lozen. Op de Nieuwgraaf wordt rioolwater van de inwoners en de bedrijven van een groot gebied rond Arnhem gezuiverd. Hoe gaat dat in zijn werk? Wat gebeurt er eigenlijk met onze poep en plas nadat we de wc hebben doorgetrokken? Hoe komt dat vieze water allemaal bij de rioolwaterzuivering terecht? Zitten er nog nuttige stoffen in die we kunnen hergebruiken? Waar gaat het water naartoe als het schoon is gemaakt?

Wilt u eens achter de schermen kijken van de grootste waterzuiveringsinstallatie van Waterschap Rijn en IJssel?

Meldt u dan aan voor de rondleiding!

We vertrekken om 13.30 uur van De Bleek. Meerijden is mogelijk; er zijn altijd voldoende auto's beschikbaar.

De excursie begint om 14.00 uur en duurt ongeveer 1 uur. Aansluitend gaan we in Grand Café Rutgers – De Muggenwaard 7- 6988 BX Lathum samen genieten van een kopje koffie, thee of fris met een gebakje.

Opgaaf dient te geschieden voor 4 september 2019 door middel van betaling van € 5,00 voor leden en € 7,50 voor niet-leden op rekening:

NL 41 ABNA 0458 8362 06 t.n.v. Departement Doesburg der Maatschappij tot 't Nut van 't Algemeen onder vermelding van namen, aantal personen en "Waterzuivering".

Dus betalen is opgave.

Woensdagavond 16 oktober 2019

Lezing van kunsthistorica Maria Driessen over Niki de Saint Phalle

Wie de naam Niki de Saint Phalle (1930-2002) hoort, zal vrijwel meteen denken aan de Nana's. De kleurrijke voluptueuze vrouwenfiguren met de kleine hoofden zijn oermoeders en matriarchen tegelijk. Hun nadrukkelijke aanwezigheid maakt hen ook tot een symbool van der strijd van vrouwen tegen ongelijkheid en onderdrukking. De Nana's werden vanaf het midden van de jaren zestig door Nikki de Saint Phalle ontwikkeld in samenwerking met haar partner Jean Tinguely (1925-1991). Zijn materialenkennis en technische vaardigheden legden de basis voor de vormgeving van de Nana's.

De Saint Phalle was een veelzijdige kunstenares. Zij ontwierp decors, kostuums en affiches voor film en theater. Haar grafisch werk kenmerkt zich door haar eigen handschrift (letterlijk) en allerlei tekeningen die de tekst verlevendigen. Als lid van de Nouveaux Realistes, een kunstenaarsgroep die in 1960 werd opgericht, wist De Saint Phalle zich omgeven door een internationaal gezelschap van non-conformistische kunstenaars door wie de opvattingen over kunst voortdurend ter discussie werden gesteld. Dit werkte zeer stimulerend voor haar en haar werklust was ongekend groot. Het resultaat is een in alle opzichten uniek oeuvre dat nog steeds bij een groot publiek geliefd is.

Vanaf 5 oktober 2019 tot en met 1 maart 2020 zal Museum Beelden aan Zee in Den Haag getransformeerd worden in Nana's aan Zee.

Kunsthistorica Maria Driessen geeft U deze avond vast een voorproefje van deze bijzondere tentoonstelling.

Omdat we voor deze lezing de grote kerkzaal huren, gelden afwijkende prijzen: Leden betalen € 5,00, vóór 2 oktober aan de penningmeester te voldoen. Wij verwachten veel belangstellenden. Bestel dus tijdig, om te voorkomen dat u als lid geen kaart meer krijgt.

Niet leden betalen € 10,00 en kunnen hun kaartje vooraf bij de Gasthuiskerk, of het VVV kopen, of op de avond zelf aan de zaal als er nog plaats is. Ook leden betalen aan de zaal € 10,00.

**Woensdagavond 20 november lezing over Louis Couperus.
“Van prul tot proza” door Annemargriet Vaartjes.**

Hoewel de titel suggereert dat deze lezing over het werk van Couperus gaat, heeft deze meer betrekking op zijn persoonlijke leven, dat de grote inspiratiebron is voor zijn werk. Louis Couperus wordt in 1863 geboren in Den Haag en groeit op in het deftige milieu van oud-Indiëgangers waarin men goede manieren kent en rekening houdt met de onderlinge verhoudingen, vastgelegd in ongeschreven wetten. In deze kringen brengt Louis Couperus zijn kinderjaren en zijn puberteit door, onderbroken door een verblijf van vijf jaar in Nederlands-Indië.

Louis gaat gebukt onder de druk en de verwachtingen van zijn familie. Door het huwelijk met zijn nichtje en hun veel en langdurig verblijf in het buitenland weet hij hieraan gedeeltelijk te ontsnappen.

Na de pauze:

Gedwongen door de eerste wereldoorlog keert hij terug naar Den Haag waar hij begint met het schrijven van epigrammen voor diverse dagbladen en het geven van lezingen. Na verward te zijn in een zedenschandaal krijgt hij van de directeur van de Haagse Post de gelegenheid om weer te gaan reizen. In een Japans ziekenhuis strijdt hij voor zijn leven en keert ziek terug. Hij zal niet meer geheel herstellen en overlijdt in 1923.

Annemargriet Vaartjes komt uit Den Haag en was hoofd van het Gilde Den Haag. Zij leidde o.a. rondleidingen langs plekken die met het leven van Couperus te maken hebben.

Woensdagavond 22 januari 2020

Nieuwjaarsbijeenkomst

Op woensdagavond 22 januari willen wij samen met onze leden 2020 feestelijk inluiden. De avond begint om 20.00 uur.

Naast de gebruikelijke drankjes (U krijgt een aantal muntjes) en hapjes zal accordeonist Ben Jansen voor een gezellige muzikale quiz zorgen.

Woensdagavond 19 februari 2020.

Doesburg WO II CINEAC

In 2020 herdenken we dat Nederland 75 jaar geleden bevrijd werd. In Doesburg worden allerlei activiteiten ontplooid om dat te vieren. Zo heeft “HethuisDoesburg” een aantal losse films en interviews van verschillende lengte gecombineerd tot een avondvullende CINEAC voorstelling.

Opnames van Doesburgse ooggetuigen, van wie sommigen niet meer in leven zijn, vormen de rode draad van de voorstelling. Daaromheen cirkelen verhalen over o.a. dominee Borgers, drogist Gastelaars, Somsen en het bezoek van koningin Wilhelmina aan Doesburg, vlak na de oorlog. Medesamensteller Henk IJbema van “HethuisDoesburg” leidt de series in en in elke serie is er gelegenheid voor het stellen van vragen c.q. het uitwisselen van ervaringen.

Woensdagavond 18 maart 2020 Cabaret “Aanmodderen” door Irene van der Aart

Irene van der Aart is een cabaretière uit Amsterdam die verkering heeft met een boer uit de Achterhoek. Daarnaast werkt ze als actrice en presentatrice en maakt cabaret op maat. Naast de succesvolle cabaretvoorstelling “De boer op” speelt Irene van der Aart nu ook haar nieuwe voorstelling “Aanmodderen “. Er zijn mensen die zeggen: “Het leven is een feest, je moet alleen zelf de slingers ophangen”. Dat zijn van die mensen die alles op orde hebben en schijnbaar het leven naar hun hand zetten.

Ze kunnen ‘s morgens altijd schone sokken vinden, op kleur gesorteerd in hun kast. Omdat ze zo lekker praktisch zijn. En als het tegen zit zeggen ze: “Het heeft zo moeten zijn”.

Irene van der Aart moddert maar wat aan. Haar meest gebezigde woorden zijn “Mijn glas is niet halfvol, het is niet halfleeg, er heeft nooit iets ingezeten “. Maar ze komt er wel eerlijk voor uit dat ze een zwartkijker is. In Nederland wonen voor de rest veel optimisten in schaapskleding. Omdat het wel een beetje gezellig moet blijven zal Irene in haar voorstelling af en toe een slinger ophangen. Irene van der Aart schrijft ook columns in het Achterhoekse deel van de Gelderlander.

Omdat we voor deze lezing de grote kerkzaal huren, gelden afwijkende prijzen: Leden betalen € 5,00, vóór 28 februari 2020 aan de penningmeester te voldoen. Wij verwachten veel belangstellenden. Bestel dus tijdig, om te voorkomen dat u als lid geen kaart meer krijgt. Niet leden betalen € 10,00 en kunnen hun kaartje vooraf bij de Gasthuiskerk, of het VVV kopen, of op de avond zelf aan de zaal als er nog plaats is. Ook leden betalen aan de zaal € 10,00.

Donderdag 2 april 2020

Excursie naar museum Staal in Almen

In Almen staat het in 2017 opgerichte museum Staal. Dit mooie nieuwe museum in de Achterhoek is een bezoek waard. U hoort over de dichter Staring en de natuur van de Achterhoek. Bovendien is er speciale aandacht voor de rivier de Berkel. De rondleiding start om 11.30 uur en duurt ongeveer een uur. Omdat het museum nog relatief jong is, is de museumjaarkaart niet geldig (de entree van € 7,50 is in de excursieprijs verwerkt)

Na afloop gaan we naar het ernaast gelegen restaurant “De Hoofdige Boer” waar U een broodje gezond wordt aangeboden. Drankjes en andere consumpties zijn voor eigen rekening.

Vertrek om 10.30 uur vanaf parkeerplaats de Bleek met eigen vervoer. De kosten voor deze excursie zijn € 15 voor leden; € 20 voor niet-leden.

Aanmelding voor deze excursie voor 30 maart 2020 door overmaking van het verschuldigde bedrag onder vermelding van naam, aantal personen en “excursie Staal” op de rekening **NL41 ABNA 0458 8362 06**
t.n.v. Departement Doesburg der Maatschappij tot ‘t Nut van ’t Algemeen.

Dus betalen is opgave

Woensdagavond 22 april 2020

Algemene Ledenvergadering

Zoals u gewend bent bestaat deze avond uit twee delen, voor de pauze de jaarlijkse ledenvergadering; na de pauze zal Rutger Met, tuinman en oprichter van de ecologische “Wereldtuin” zijn visie geven op de aanleg van milieu- en insectvriendelijke tuinen.

Aanvang ledenvergadering 19.30 uur. LET OP afwijkende begintijd!!
De convocatie wordt u tijdig toegezonden.

Donderdag 17 september 2020

Excursie Amphion

Altijd al eens achter de schermen van een theater willen kijken? Nu heeft u de kans! Op donderdag 17 september 2020 gaan we een kijkje nemen. We worden ontvangen met een kopje koffie of thee en laten ons vervolgens rondleiden. Het tijdstip kon nog niet worden vastgelegd, maar dat hoort u tijdig.

Opgave voor 6 september 2020 door middel van betaling van € 7,50 voor leden; € 10 voor niet-leden op rekening **NL 41 ABNA 0458836206**
t.n.v. Departement Doesburg der Maatschappij tot 't Nut van 't Algemeen.

Dus betalen is opgave

Woensdag, 14 oktober 2020

Lezing over de geologie van de Rijn en IJssel door Drs. Hans de Jong

Een ijsskoude zware zuidwester sneeuwstorm buldert over de kale zandvlakte. Het is een jaarlijks terugkerend natuurverschijnsel in de poolwoestijn van Nederland van twintigduizend jaar geleden. De storm waait metershoge sneeuwduinen op en verstuipt zand uit brede rivierbeddingen. Er stroomt geen water. Alles is bevroren. Min twintig graden overdag is geen uitzondering en ook in de zomer komt de temperatuur slechts af en toe aarzelend even boven nul....

Het was in de periode van de *ijstijden*. Er zijn tientallen van zulke langdurige koude perioden geweest in de afgelopen twee miljoen jaar. Van de laatste is in Nederland het meest bekend. Rijn en IJssel waren vlechtende rivieren: ze hadden talloze smalle beddingen in een brede riviervlakte. Maar 's winters was alles bevroren; er stroomde geen water. Die situatie heeft ruim honderdduizend jaar geduurd. In die lange periode hebben zich heel wat wijzigingen in de loop van beide rivieren voorgedaan. Ook het splitsingspunt heeft zich vele malen gewijzigd. En dit gebeurde zelfs ook nog in de historische tijd.

Rijn en IJssel zijn de belangrijkste elementen geweest voor veranderingen in midden Nederland. Ze vertellen een boeiend verhaal.

Drs. Hans de Jong studeerde Fysische Geografie. Hij specialiseerde zich in de geologie van glaciële gebieden en in het ontstaan van de dekzanden van Oost-Nederland. Hij was ruim 30 jaar docent aan de lerarenopleiding aardrijkskunde van de Hogeschool Arnhem en Nijmegen. Hij is auteur van aardrijkskunde schoolmethoden in Nederland, samensteller van vier atlanten, medeoprichter van touroperator SNP Natuurreizen. Ook is hij redacteur van de tijdschriften Geografie en Grondboor en Hamer. Hij was gastdocent aan de universiteit van Barcelona. Sinds zijn pensionering verzorgt hij geologische lezingen en excursies in Nederland, België, Duitsland, Frankrijk en Zwitserland.

Woensdag 18 november 2020

Lezing over de GTW (Gelderse Tramwegen) door George van der Lippe.

Wie kent de oude plaatjes niet van het trammetje voor het gemeentehuis in Doesburg? En welke Doesburger is niet als kind met zijn fietsbanden in de rails gekomen?

George van der Lippe heeft zich verdiept in de geschiedenis van de GTW. Hij neemt ons mee op ontdekkingsreis vanaf de oprichting in 1881 tot het afscheid en de opheffing van het trambedrijf eind augustus 1957.

Het begon met heel licht materieel op een spoorbreedte van 75 cm –uniek in Nederland-, ging over naar motortrams en vervolgens naar de autobus. Gedurende de oorlog, toen benzine niet te krijgen was, viel men terug op de stoomtram.

Bij de haven was het GTW overslagbedrijf, dat nog steeds bepalend is voor dit stukje Doesburg! Je kunt er de loods en de kraan nog zien en stukjes van de oude rails.

Voor de economie van Doesburg is de GTW van groot belang geweest. Naast fraaie foto's wordt deze lezing verluchtigd met enkele oude filmbeelden.

Aanmeldingsformulier voor nieuwe leden

Naam 1 en voorletters .....

Naam 2 en voorletters .....

Adres .....

Postcode en Woonplaats .....

Telefoonnummer .....

Email .....

Datum opgave .....

U kunt het formulier opsturen of mailen naar de secretaris:

Mardian van Raaij
Molengarde 56
6983 BH Doesburg
nutdoesburg@gmail.com
0313 438487

De contributie bedraagt € 13,50 per persoon per kalenderjaar.
Wordt u lid na juni, dan kost het tot en met december € 6,75 p.p.

Betaling per bank, onder vermelding van lidmaatschap en het jaar waarvoor u betaalt en eventueel € 5,00 voor herinnering per post, ten name van Penningmeester:

Departement Doesburg der Maatschappij voor 't Nut van 't Algemeen.

Rekening nummer: NL41ABNA 0458836206

Door aanmelding accepteert u ook ons privacy beleid.